

Nyhedsbrevet i juni udkommer samtidig med, at trækfuglene nu har forladt os efter den nødvendige fourageringsperiode i Vadehavet. Der går nu nogle måneder med den sidste transport mod nord, yngleforberedelser og opfostring af årets unger, hvorefter fuglene igen kommer forbi os på vej mod syd når sensommeren og efteråret igen banker på. Maj var tør, kold og blæsende, men i juni har vi rigtig fået tørken at mærke i Danmark. Det er derfor vigtigt at vi sætter vand ud til fuglene i haven og hjælper dem igennem i den tørre tid hvor ungerne kræver mad og vand.

Efterårskursus i fuglekending - vadefugle, andefugle og rovfugle

Kan du genkende de fugle, du støder på om efteråret, i Vadehavet og på egnens mange andre gode steder?

Hvis du synes, det kan være lidt svært, kan du få et kursus til efteråret. Det er beregnet for begyndere og let øvede.

Tilsvarende kursus kørte i 2022 - og

de fleste kom igen efter mere til fuglestemmekursus i foråret 2022!

Kurset foregår over 8 tirsdagsaftener, kl 19-21, på Hovedbiblioteket i

Esbjerg. Første gang d. 05.09. Der er pause d. 03.10. (hvor DOF har foredrag) og d. 17.10. (efterårsferie). Der vil være 3-4 ture bl.a. i

Vadehavet, lørdage eller søndage - datoerne aftales senere. Sidste aften

er d. 07.11., hvis ikke en enkelt udsættelse skulle ske. Prisen er 875,-

Underviseren er Jens Erik Sørensen, ivrig fuglekigger siden drengedårene

og født og opvokset i Esbjerg, så han kender de gode lokaliteter og

egnens fugleliv. Jens blev senere biolog, har stor erfaring som formidler

og turguide og er til daglig meget aktiv i DOF-Sydøstjylland.

[Se mere om tilmelding og kontaktoplysninger](#)

Prædationshegn på Fanø og Rømø i 2023

John Frikke, Nationalpark Vadehavet (afkortet indlæg)

Foråret har været specielt, og en del af ynglefuglene lod vente på sig ligesom noget tyder på, at nogle af arterne ikke ankom i det antal som de 'plejer'. En anden udfordring var vejret, som nok var tørt og fint, men som også bød på rigtig megen vind - endda fra flere retninger. Disse halvkraftige vinde har bevirket, at prædationshegn i et par tilfælde har måttet rettes op og at sejladser har måttet aflyses i f.m. udlægningen af flåder i Esbjerg havn. Status er, at der i 2023 er idriftsat fire rævesikre hegninger og to yngleflåder til ternere.

Der er opsat hegn og flåder på følgende lokaliteter:

- ▶ **Rømø Sønderstrand:** NST Rævesikkert Perimeterhegn
- ▶ **Lakolk Strand:** NST Rævesikkert Perimeterhegn
- ▶ **Fanø Syd - Hønen:** Rævesikkert hegn
- ▶ **Fanø Nord - Grønningen:** Rævesikkert hegn
- ▶ **Blåvandshuk:** Lille perimeterhegn
- ▶ **Esbjerg Havn:** To terne-flåder (3 x 6 meter)

John Frikke vil senere i 2023 komme med en endelig status på hegnenes virkning og det antal arter som valgte at yngle under hegnenes beskyttelse i 2023. Vi bringer artiklen i et senere nyhedsbrev og på DOF Sydvestjyllands hjemmeside.

Der er en slående forskel på situationen for fuglene indenfor hegnet, hvor alt livet udspiller sig, og udenfor, hvor de fleste jordrugende fugle mislykkes med æg og unger, udtaler biolog John Frikke fra Nationalpark Vadehavet.

Foto: Ulf M. Berthelsen

Vidste du det om klyden

En af de mange vadefugle man hurtigt møder ved en tur langs Vadehavet er den smukke klyde. Fuglen er en karakteristisk vadefugl med sine lange blågrå ben og sin elegante sort-hvide fjerdragt. Navnet har den efter sin stemme, et ofte gentaget klyt-klyt, der især høres, når man nærmer sig dens yngleplads. Tidligere blev klyden ofte kaldt for skomagerfugl, da dens iøjnefaldende, opadbøjede næb ligner en skomagersyl. Med næbbet - og ved de meget karakteristiske bevægelser fra side til side - "skummer" klyden vandoverfladen og det øverste mudderlag for krebsdyr, orme, fiskeæg og alger. Man antager, at klyden med denne teknik fanger op imod 3000 børsteorme pr. dag. Det er et både sjovt og særdeles flot syn, når man står og ser ud over vaden, hvor en større flok klyder er i gang med at fouragere. Aktiviteten er tydelig og giver indtryk af stor koncentration, ihærdighed og præcision i arbejdet.

Leve- og ynglesteder

Klyden kan ses ved de fleste danske kyster. Den yngler gerne i kolonier, ofte på småøer, hvor ræve og andre rovdyr ikke kan nå ud - eller på strandenge. Ynglesuccesen afhænger blandt andet af vandstanden på ynglepladsen hvor pludselige oversvømmelser desværre ofte kan være årsagen til fejlslagen ynglesucces. Klyder ses ofte at flytte ynglekolonien hvis forholdene i kolonien pludselig forringes. Man regnede tidligere med en ynglebestand i Danmark på

omkring 5000

par, men bestanden er meget ujævnt fordelt og der spores desværre en signifikant tilbagegang for klyden i de senere år. Der findes en lang række små ynglekolonier rundt om i landet, men næsten halvdelen af bestanden er koncentreret på kun 7 steder i Danmark:

- ▶ Margrethe Kog
- ▶ Tipperne
- ▶ Fjandø ved Nissum fjord
- ▶ Vejlerne
- ▶ Harboøre Tange
- ▶ Rønnerne ved Læsø og Saltholm

I maj klækker så endelig æggene, og allerede kort tid efter er ungerne klar til at følge forældrefuglene på jagt efter smådyr og insekter. Hen på højsommeren, i tidsrummet fra juli til august, hvor yngletiden er overstået, begynder de ældre fugle en fældning af hele fjerdragten. I den periode samles klyderne gerne forinden i store sociale klaner på det man også kalder fældepladser. I Vadehavet ses en af verdens største fældepladser for klyden ved Rømødæmningen. Her kan flokken af fældende fugle være mellem 10- og 12.000 individer. Allerede sidst på sommeren, i august, er ungerne klar til at forlade Danmark, og de flyver hurtigt mod syd. De gamle fugle er på dette tidspunkt endnu ikke helt færdige med fjerfældningen. Først senere på efteråret følger de ældre fugle trop, og trækker mod syd.

Ture og arrangementer

På DOF Sydvestjyllands [webseite](#) finder du altid ture, foredrag og events som afholdes af DOF Sydvestjylland. Er du nybegynder i at kigge på fugle, så skal du ikke tøve med at tage med på en tur. Du kan deltage uanset, hvilket niveau du er på.

[Marbæk Plantage og Ho bugt](#)

Tirsdag, d. 20. juni 2023

Kl. 20:00 - 23:00

Fugletur/offentlig tur

[Efterårskursus i fuglekending \(8 aftener\)](#)

Starter tirsdag, d. 5. september 2023

Kl. 19:00 - 21:00

Kurser

[Foredrag: Mursejler - byens fugl i knibe](#)

Tirsdag, d. 3. oktober 2023

Kl. 19:00 - 21:00

Foredrag/Møder/Event

Klydens udbredelse

Klyden er pletvist udbredt i Europa og Centralasien, samt østpå til det nordvestlige Kina. I Nordvesteuropa yngler den primært langs kysterne, mens den fra Ungarn og østpå yngler på fugtige græsstepper inde i landet. Desuden yngler den i Øst- og Sydafrika, bl.a. ved saltsøer inde i landet.

Klydens data

- ▶ Vægt: 250 - 400 g
- ▶ Længde: 42-45 cm
- ▶ Næb: 7,5 - 8,5 cm
- ▶ Ben: 8 - 10,5 cm
- ▶ Vingefang 77-80 cm
- ▶ Ynglealder: 2-3 år
- ▶ Kuld størrelse: 4 æg
- ▶ Antal kuld: 1
- ▶ Rugetid 23-25 dage
- ▶ Ungetid: 25 dage
- ▶ Levetid: op til 24 år

Peter Damgaard Brusendorff, DOF Sydvestjylland

God fornøjelse med fuglene i det dejlige sommervejr

